

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína, v právní věci žalobce: **A. M.,** zastoupený Mgr. Daliborem Lípou, advokátem, se sídlem Karlovy Vary, Vyšehradská 702/12, proti žalovanému: **Ministerstvu vnitra ČR,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2017, č. j. 60 Az 71/2017 – 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2017, č. j. 60 Az 71/2017 – 18 **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce napadl u Krajského soudu v Plzni (dále „krajský soud“) žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2017 č. j. OAM-2023/DS-PR-P18-2017, kterým bylo rozhodnuto ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastavením řízení dle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen zákon o azylu), pro nepřípustnost žádosti podle § 10a odst. 1 písm. b) téhož zákona. Dále bylo napadeným rozhodnutím stanoveno, že státem příslušným k posouzení žádosti podle čl. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 (dále jen Nařízení), kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, je Rumunsko.

[2] Žalobce zároveň požádal o ustanovení konkrétního zástupce pro řízení před krajským soudem, a to advokáta Mgr. Jindřicha Lechovského, který se zabývá cizineckým právem a který již byl žalobci ustanoven v jiném řízení před Městským soudem v Praze

(viz usnesení ze dne 9. 10. 2017, č. j. 1 A 110/2017 – 19), jehož předmětem bylo přezkoumání rozhodnutí o zajištění žalobce; s případem žalobce je tedy obeznámen.

[3] Krajský soud však napadeným usnesením ustanovil zástupcem žalobce Mgr. Dalibora Lípu, advokáta, se sídlem Karlovy Vary, Vyšehradská 702/12. Argumentoval tím, že při rozhodování o vhodném zástupci zohlednil i aktuální místo pobytu žalobce, kterým je Zařízení pro zajištění cizinců X (dále „ZZC X"), a zvolil advokáta, který sídlí v blízkosti uvedeného zařízení. Dále uvedl, že v rozmezí dvou dnů (19. a 20. 10. 2017) obdržel celkem čtyři žaloby žalobců zajištěných v ZZC X, kteří jsou státními příslušníky Irácké republiky, proto bude asi nutné při návštěvách ustanoveného zástupce v ZZC X zajistit i přítomnost tlumočníka. Z ekonomických důvodů proto ustanovil pro všechna řízení stejného zástupce, který bude moci poskytnout právní pomoc všem klientům ve shodný den, kdy navštíví ZZC X.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel") napadá usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodů podřaditelných pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále „s. ř. s."). Namítá, že není důvod odmítnout zástupce, o jehož ustanovení žádal (Mgr.Lechovský). Tento advokát pravidelně dojíždí do ZZC X, a je tak připraven stěžovateli poskytovat účelnou právní pomoc. S případem stěžovatele je seznámen, jelikož mu byl ustanoven Městským soudem v Praze pro řízení o žalobě proti zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel se proto domnívá, že by mu byl schopen poskytnout právní pomoc efektivněji než ustanovený zástupce Mgr. Dalibor Lípa. Argument bližší vzdálenosti sídla Mgr. Dalibora Lípy k ZZC X podle stěžovatele nemůže obstát. Mgr. Jindřich Lechovský do ZZC X dojíždí často a náklady na toto dojíždění nese sám. Ostatně vzdálenost sídel Mgr. Lípy a Mgr. Lechovského od ZCC X není nijak zvlášť rozdílná. Stěžovatel uvádí, že má k Mgr. Lechovskému důvěru a jeho ustanovení nepřináší zbytečné náklady řízení. Nebyly proto dány žádné rozumné důvody pro to, aby mu nebyl ustanoven.

[5] Mgr. Dalibor Lípa k věci zaslal vlastní stanovisko, ve kterém uvedl, že stěžovatel je jedním ze čtyř zajištěných Iráčanů, kteří společně přicestovali do České republiky, jejichž situace je prakticky totožná. Všem těmto cizincům byl ustanoven zástupcem. Stěžovatel proti ustanovení nic nenamítal, naopak s ním souhlasil a vyslovil mu důvěru. Kasační stížnost stěžovatele jej proto udivila. Považuje ji za rozpornou s jednáním stěžovatele, které vyjádřil dne 6. 11. 2017. Mgr. Lípa rovněž upozornil, že dne 22. 11. 2017 se stěžovatelem telefonicky konzultoval jeho případ a informoval jej o průběhu řízení (dorozumívali se anglicky). Klient jej o podané kasační stížnosti vůbec neinformoval. Mgr. Lípa vyslovil přesvědčení, že kasační stížnost je v rozporu se zájmy stěžovatele a poukázal na skutečnost, že žalobu následující den po návštěvě stěžovatele doplnil a že se na danou problematiku rovněž specializuje.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti k věci uvedl, že posouzení správnosti procesního postupu krajského soudu ponechává na úvaze Nejvyššího správního soudu. Upozornil však, že sporná problematika je řešena ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil otázku splnění podmínek řízení o kasační stížnosti. Ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), uplatňuje přípustný důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Nejvyšší správní soud v intencích usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19 (citovaná rozhodnutí jsou dostupná na http://www.nssoud.cz), netrval na splnění poplatkové povinnosti ani podmínky povinného zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost nesměřuje proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé. Kasační stížnost je tedy věcně projednatelná.

[8] Nejvyšší správní soud vzal v úvahu, že se jedná o věc, v níž je krajský soud vázán lhůtou k rozhodnutí (§ 32 odst. 6 zákona o azylu) a rozhodl o kasační stížnost bezodkladně. Po věcném posouzení kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud přihlédl k závěrům rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 21. 12. 2009 č. j. 7 Azs 24/2008 – 141, jímž bylo vymezeno, v jakých případech bude zpravidla namístě vyhovět návrhu žalobce na ustanovení konkrétního zástupce. Rozšířený senát (mimo jiné) konstatoval, že typicky účastník řízení navrhuje ustanovení určité konkrétní osoby tehdy, má-li k ní z určitých důvodů vybudován vztah důvěry, z něhož vyvozuje, že právě ona bude řádně hájit jeho zájmy; důvěra je přitom jedním ze základních atributů vztahu mezi advokátem a jeho klientem. Podle závěrů rozšířeného senátu uvedený vztah důvěry typicky vznikne tehdy, zabýval-li se navrhovaný zástupce věcí účastníka řízení již dříve (například v jiném řízení před orgány veřejné moci), zastupoval-li jej v jiné jeho věci, je-li z jiných důvodů obeznámen více než jiné osoby s jeho věcí či s jejími významnými aspekty nebo má-li určité specifické vlastnosti, schopnosti či dovednosti (kupříkladu specializaci, znalost mateřského jazyka účastníka), které jsou předpokladem pro to, že by mohl ve věci účastníka řízení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem vystupovat účinněji než jiné osoby.

[10] Naopak důvod takovému (konkrétnímu) návrhu účastníka nevyhovět je dán, dle závěrů rozšířeného senátu, typicky tehdy, shledá-li soud okolnosti svojí povahou či významem převažující nad respektováním byť rozumných a věcně oprávněných důvodů uvedených účastníkem. Kupříkladu může jít o neúměrnou vzdálenost míst konání soudního řízení či místa pobytu účastníka, která by mohla působit komunikační obtíže, či přílišnou vytíženost navrhovaného zástupce (v podrobnostech nyní zdejší soud odkazuje na citované rozhodnutí rozšířeného senátu). Rozšířený senát rovněž zdůraznil, že nevyhoví-li soud návrhu účastníka řízení na ustanovení konkrétního zástupce, je povinen své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit.

[11] V posuzovaném případě stěžovatel žádal o ustanovení zástupce Mgr. Jindřicha Lechovského, který mu byl ustanoven již ustanoven v souvisejícím řízení před Městským soudem v Praze a byl tak s jeho případem seznámen. Krajský soud této žádosti nevyhověl a namísto toho stěžovateli stanovil zástupcem Mgr. Dalibora Lípu. Tento postup odůvodnil vzdáleností sídla zástupce od ZZC X, kde se stěžovatel toho času nachází. Dále poukázal na ekonomické aspekty, spojené s nutností ustanovit tlumočníka pro stěžovatele a další státní

příslušníky Irácké republiky zajištěné v ZZC, kteří rovněž podali žaloby ke krajskému soudu ve stejný den jako stěžovatel.

[12] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že v posuzované věci stěžovatel požádal o ustanovení konkrétního zástupce (Mgr. Lechovského) zejména s odkazem na existující ustanovení uvedeného zástupce v souvisejícím řízení o žalobě proti rozhodnutí o stěžovatelově zajištění, což doložil stejnopisem předmětného usnesení Městského soudu v Praze. Tento důvod plně odpovídá objektivním podmínkám pro vznik vztahu vzájemné důvěry advokáta a klienta, zformulovaným v citovaném rozhodnutí rozšířeného senátu. Navíc se též ustanovení téhož zástupce, který již zastupuje stěžovatele v probíhajícím soudním řízení, jež svou povahou zjevně souvisí s řízením probíhajícím v posuzované věci, jeví být již z logiky věci účelným pro průběh obou řízení.

[13] Důvody pro ustanovení jiného zástupce (Mgr. Lípy), tak jak byly v této konkrétní posuzované věci předestřeny krajským soudem v jeho rozhodnutí, přitom nepřevažují nad důvody svědčícími pro ustanovení stěžovatelem navrhovaného zástupce Mgr. Lechovského. Jeho sídlo (Praha 6) se nenachází, ve srovnání se sídlem Mgr. Lípy (Karlovy Vary), od ZZC X v tak odlišné vzdálenosti, aby to bylo možné vnímat jako významnější překážku pro dosažení účelu zastoupení. Řádově významnější je naopak ta skutečnost, že Mgr. Čechovský se cizineckým právem zabývá a do ZZC X dojíždí pravidelně; především však nelze ignorovat stěžovatelovu důvěru k tomuto zástupci, na jehož straně současně nejsou nikým namítány relevantní překážky zastoupení stěžovatele. Úvaha krajského soudu o významu zajištění tlumočníka pro stěžovatele a další státní příslušníky Irácké republiky, umístěné v ZZC X, je v kontextu posuzované věci zcela irelevantní, neboť potřeba tlumočníka nemá s výběrem konkrétního zástupce žádnou souvislost. Nic tedy zásadně nebrání vyhovět stěžovateli v jeho volbě zástupce, o jehož ustanovení žádá. Nejvyšší správní soud na okraj poznamenává, že rovněž nepřehlédl obdobný závěr vyslovený rozsudkem tohoto soudu ze dne 30. 11. 2017, č. j. 4 As 222/2017 – 23, ve skutkově obdobné věci.

[14] Svým závěrem Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje způsobilost či ochotu Mgr. Lípy účinně a kvalifikovaně hájit zájmy stěžovatele a ani úkony, které jako zástupce stěžovatele dosud činil. Odměnu a náhradu hotových výdajů za tyto úkony přizná Mgr. Daliboru Lípovi krajský soud.

[15] Lze tedy uzavřít, že v posuzované věci byl kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. naplněn a Nejvyšší správní soud proto posoudil kasační stížnost jako důvodnou, usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, aby o ustanovení zástupce žalobci rozhodl znovu, a to s ohledem na v tomto zrušujícím rozsudku vyslovený právní názor (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. prosince 2017

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu